

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ Ο.Ε.Φ.Ε. 2004

ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α΄ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Αφροδίτη αθάνατη, που κάθεται σε στολισμένο θρόνο,
κόρη του Δία πολυμήχανη, σε ικετεύω
μη μου βασανίζεις με πόνους ούτε με λύπες,
Δέσποινα, την καρδιά μου,

αλλά, έλα εδώ, αν ποτέ κι άλλη φορά,
νιώθοντας τη φωνή μου από μακριά,
με εισάκουσες, αφού εγκατέλειψες το πατρικό παλάτι
το χρυσό και ήλθες,

αφού έξευξες το άρμα σου και σε έφεραν όμορφα
γρήγορα σπουργίτια πάνω απ' τη μαύρη γη,
κουνώντας τα πικνά φτερά τους, από τον ουρανό
διαμέσου του αιθέρα.

B1. Το ποίημα είναι χαρακτηριστικό δείγμα κλητικού ύμνου, μιας «λιτής». Τα ποιήματα αυτού του τύπου παρουσιάζουν καθορισμένη δομή:

- 1) επίκληση,
- 2) δικαίωση ή υπενθύμιση,
- 3) παράκληση.

Στο συγκεκριμένο ποίημα έχουμε:

- 1) Στους στίχους 1-4 επίκληση. Η ποιήτρια προσφωνεί τη θεά και την ικετεύει να μην τη βασανίζει με καημούς και πίκρες.
- 2) Στους στίχους 5-24 δικαίωση. Η Σαπφώ υπενθυμίζει στη θεά παλιότερη βοήθειά της, θεωρώντας έτσι δεδομένη και την τωρινή συνδρομή της. Σε μια τυπική προσευχή, αυτός που προσεύχεται υπενθυμίζει στο θεό τις υπηρεσίες που

προσέφερε, προκειμένου να ζητήσει ως αντάλλαγμα τη συνδρομή του στη δύσκολη στιγμή. Η Σαπφώ προσπερνά το λεγόμενο «νόμο της ανταπόδοσης» και, αντί να υπενθυμίσει στην Αφροδίτη όσα της έχει προσφέρει, της υπενθυμίζει τις προηγούμενες ευεργεσίες της θεάς προς αυτήν, θεωρώντας πως αυτές θα λειτουργήσουν δεσμευτικά και θα αποσπάσει και σ' αυτήν την περίπτωση τη συνδρομή της.

3) Στους στίχους 25-28 παράκληση. Η Σαπφώ παρακαλεί τη θεά να την απελευθερώσει από τις μαύρες έγνοιες. (Βλέπε και σχόλιο σχολικού βιβλίου σελ. 74)

B2. α) Η Σαπφώ ζητά ανενδοίαστα και για πολλοστή φορά τη συνδρομή της Αφροδίτης, υπενθυμίζοντας την παλαιότερη βοήθεια που της προσέφερε η θεά, δημιουργώντας της μ' αυτόν τον τρόπο την υποχρέωση να παρέμβει και να την ευεργετήσει και πάλι. Απ' την άλλη πλευρά, η Αφροδίτη εμφανίστηκε αμέσως την προηγούμενη φορά και εκπλήρωσε την επιθυμία της ποιήτριας. Στοιχεία που δείχνουν τη φιλική σχέση ανάμεσα στα δύο πρόσωπα είναι επίσης το χαμόγελο της θεάς, το οποίο είναι ένδειξη «τρυφερής κατανόησης» και συμμετοχής στα πάθη της, οι ερωτήσεις της που είναι ένδειξη ενδιαφέροντος από την πλευρά της θεάς, οι πολλαπλές υποσχέσεις που δίνει στη Σαπφώ, αλλά και η προσφώνησή της προς αυτή με το όνομά της.

β) Στους στίχους 18-24, μετά από μία δυνατή περιγραφή με παραστατικές εικόνες, ο λόγος μεταπίπτει σε ευθύ για να αποδώσει αμεσότερα την έκφραση, να κάνει τη σκηνή δραματικότερη, δηλαδή πιο ζωντανή και ενεργή. Από την περιγραφή, λοιπόν, περνάμε σε μια πρωτότυπη και πρωτοποριακή συνομιλία μιας θεάς με μια θνητή με αξιοσημείωτη φρασεολογία που θυμίζει συνομιλία φίλων.

B3. Βλέπε σχολικό βιβλίο, εισαγωγή, σελ. 18: «Αντίθετα, το ποιητικό...αμηχανίας».

B4. λιτανεύω – λιτανεία, τηλεόραση – τηλέφωνο, δέσποινα – δεσπότης, έλλειψη – ελλιπής, μελάνι – μελαχροινός, ικέτης – ικανός, αγωγή – παραγωγικός.

Β' ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Εγκώμιο, βέβαια, μα την Αθηνά, της πόλης είναι οι παλιοί νόμοι και τα έθιμα αυτών που από την αρχή δημιούργησαν αυτά τα οποία, αν προσέχετε, θα εφαρμόσετε τα δίκαια και σε όλους τους ανθρώπους θα δώσετε την εντύπωση ότι είστε σεμνοί και αντάξιοι της πόλης. Σε εσάς, λοιπόν, υπάρχει όρκος, τον οποίο δίνουν όλοι οι πολίτες, όταν εγγραφούν στο ληξιαρχείο και γίνουν έφηβοι, ότι δε θα προσβάλουν τα ιερά όπλα, ούτε θα εγκαταλείψουν τη σειρά τους, ότι θα βοηθήσουν την πατρίδα και θα την παραδώσουν καλύτερη. Αυτόν (τον όρκο), αν βέβαια έχει ορκιστεί ο Λεωκράτης, φανερά τον καταπάτησε και όχι μόνο εσάς αδίκησε, αλλά και προς τους θεούς διέπραξε ασέβημα.

- B. 1) Ο. ένεγράφησαν ἐγένοντο
Υ. ἐγγραφῶσι γένωνται
Ε. ἐγγραφεῖεν γένοιτο
Π. ἐγγραφέντων γενέσθων
Α. ἐγγραφήναι γενέσθαι

- 2) παλαίτεροι
(ῶ) πόλι
οὔς
Λεώκρατες
σοί, σοι

- Γ. 1) **σεμνοί:** κατηγορούμενο στο Υποκείμενο λόγω του συνδετικού εἶναι
τῆς πόλεως: γενική της ἀξίας (ἄξιοι)
πάντες: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο οἱ πολῖται
καταισχυνεῖν: ειδικό απαρέμφατο, υποκείμενο της απρ. ἐκφρ. ὄρκος ἐστί
τῇ πατρίδι: αντικείμενο στο ἀμυνεῖν

- 2) εἶδος: πραγματικό

Μετατροπή σε απλή σκέψη του λέγοντος = εἰ μὲν ὁμωμοκῶς εἶη Λεωκράτης, φανερώς ἂν ἐπιπορήσαι.